

EDINOST

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotnih**. Zjutrajno izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:** za jeden mesec . . . 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.50 „ „ „ 4.— za pol leta . . . 5.— „ „ „ 8.— za vsa leta . . . 10.— „ „ „ 18.— Na naročbe brez priložene naročilnice se jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v **Trstu** po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v **Trstu** 4 nč., izven Trsta 5 nč.

Oglašiti se računa po tarifu v pettu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana namurine in jarnozahvale, domači oglašit. itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Cuserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilno, reklamacijsko in oglašilno sprejema **uredništvo** ulica Molino picolo hit. 3. II. nadst. Odpete reklamacije so prosto poštnine.

„V edinosti je moč“.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Žalostna posledica domačega boja.

Zadnja številka celjske „Domovine“ piše: „Brezpotrebno politično strankarstvo med Slovenci na Kranjskem utegne na novo škodovati ugledu Slovencev, ako bi se n. pr. na novi razpor ozirali volilci pri bodočih deželnozborskih volitvah; kajti jedna kakor druga obeh slovenskih strank utegne svoje kandidate priporočati in smešiti kandidate nasprotne stranke ter begati volilce. Da ni prepir kranjskih Slovencev v načelih utemeljen, to smo videli po ljubljanskem potresu, ko je bilo tako lahko mogoče pri mestnih volitvah doseči jedinstvo. Pa tudi res! Kaj mislite, da so „liberalni“ Slovenci kranjski res liberalni? Kaj še: zakaj pa so njih voditelji v državnem zboru izrazili željo združiti se s konservativnim klubom?! Ali so mar konservativni Slovenci kranjski res „klerikalni“? O tistih možeh, kateri mislijo v imenu te stranke voditi deželnozborske volitve, se to že ne sme reči. Kakošne grehe pa imajo torej slovenske stranke na Kranjskem? Največi greh je ta, da so začele zopet razpor delati, jedna kakor druga. Volilci naj bi radi tega voditelje obeh strank na ta način kaznovali, da se v tem obziru ne ozirajo na pisanje političnih listov na Kranjskem, pa tudi ne na priporočene kandidate teh strank, zlasti kadar ne bosti gledé priporočenih oseb jedini. Ves politični razdor na Kranjskem je namreč bolj osebne nego stvarne narave, razloček je le v tem, da je konservativna stranka, če se že tako imenovati sme, v narodnem obziru včasih preveč mlačna in da breznačelno in brezpotrebno očita nasprotni, da je zelo ali izključno narodna, ko se vendar dá obema dokazati in očitati, torej tudi pravi „narodni“ ali „liberalno-narodni“ stranki, da se obe veliko premalo narodni. — Zato svetujemo kranjskim volilcem pri bodočih deželnozborskih volitvah: postavite se na svoje noge, izbirajte si sami ne samo poslance, ampak tudi kandidate in ne ozirajte se na needine Ljubljance, toda samo dotlej ne, dokler se zopet ne združijo, kar jim iz srca in brez novega potresa želimo — in to vse le v interesu slovenstva“.

Verjemite, da nas je zazebló notri v dušo, ko smo prečitali ta nasvet kranjskim Slovencev v glasilu štajerskih Slovencev. Ne zato, ker nam je morda „Domovina“ ponudila novih žalostnih razkritij — ne, vse je staro, vse to so poznane stvari, kar nam pripoveduje celjski list o naravi in postanku narodnega prepira na Kranjskem. In ne le

stare in poznane stvari so to, kar nam pripoveduje celjski list o bratomornem boju na Kranjskem, ampak tudi — resnične.

Ali pretresel nas je zares žalosten nasvet, ki ga daje kranjskim Slovencev štajersko glasilo v zaključku svojega članka; nasvet namreč, da narod naj ne posluša več svojih voditeljev. Kajti taki nasveti, ako so le količkaj utemeljeni, so znak grozne nastave politične korupcije.

„Domovina“ se je tu doteknila skeleče rane; to boli res, ali — potrebno je bilo. Dá, potrebno je bilo: ako se nočejo spametovati voditelji, spametujejo naj se volilci, — med narodom samim nastani reakcija!

Pri drugačnih okolnostih bi morali le obsojati take nasvete, kakoršnega je napisala „Domovina“, kajti razdiralec in grobokop svoji narodnosti je oni, ki bi hotel rušiti disciplino s tem, da pozivlja narod na upor proti voditeljem. Dobra, trdna organizacija je potrebna vsakemu narodu, koliko bolj našemu narodu, ki ima pri svoji maloštevilnosti toliko in mogočnih nasprotnikov! Dobre organizacije pa si ni mogoče misliti brez voditeljev! Nasvet „Domovine“ morali bi torej smatrati herostrat-kim, ako ne bi bili odnošaji na Kranjskem dospeli do one točke, kjer stoje danes v resnici. Tako pa skoro res ne vidimo druge poti iz tega kaosa, nego je ona, ki nam jo nasvetuje „Domovina“.

Nočemo se pripraviti danes, da-li je povsem prava diagnoza, ki jo je napisal celjski list o strankah na Kranjskem, ali naglasiti moramo, da je nastala na vseh straneh tolika zmešnjava v pojmih, kakoršna more nastati le po skrajni politični korupciji.

Nam vsaj se ne vidi glavna nesreča v tem, da imamo na Kranjskem dve stranki: „narodno“ in „klerikalno“; ampak nesreča je v tem, da je borba zadobila uprav odurne oblike. Deljenje naroda v stranke je celo dobro in koristno, dokler iste tekmujejo v poštenem delu za blaginjo naroda. Tako plemenito tekmovalje povspenjuje le političsko zrelost naroda in vsposobija voditelje na obeh straneh k podvojeni delavnosti. Dokler stranki le tekmujejo — a se ne koljeto —, dokler se ne poslužujejo v borbi za svoja načela nelojalnih sredstev, je le železi, da imati krepko organizacijo in pregrešno bi bilo pozivljati pripadnike te ali one stranke, na upor proti voditeljem. Po taki blagohotni borbi dozoreva med ljudstvom pravi zmisel za političsko, ustavno in parlamentarno življenje, pojmi se bistrijo in slednjič pride do veljave vse ono, kar je dobrega na tej ali oni strani.

Ako pa se je tekmovalje prelevilo v

čisto navaden prepir, ako so na mesto načel stopile osebne ambicije, ako stranke niti ne mislijo na to, da bi z argumenti prepričale nasprotnika, ampak ga hočejo kar ugonobiti, ako stranke ne le zamečejo vsako stvar, — ne morda zato, ker je slaba, pač pa zato, ker je prišla od nasprotne strani — in celo podpirajo nasprotnika naroda, da le vržejo polence pod noge domačemu nasprotniku — potem ni zameriti onim rojakom, ki se ne sučejo v tem divjem vrtincu, da ničesar ne žele bolj, nego to, da bodi konec takim razmeram in — takemu vodstvu.

Tako je razumeti nasvet „Domovine“ kranjskim Slovencev, o katerem priča sloherna vrstica, da ga je napisala pošena slovenska duša. Žalostni so taki nasveti; žalostno, prežalostno, da je prišlo tako daleč, da izvenkranjski Slovenci prihajajo s takimi nasveti. Nasvet Celjskega lista je sicer žalosten ali naraven pojav odnošajev na Kranjskem. Voditelji strank pa naj premislijo vendar enkrat hladno krvjo, treznim razumom in — slovenskim srcem, da-li so njim samim v posebno čast — take posledice njihovega prepira!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 28. avgusta 1895.

K položaju. Gro. Badeni se je že povrnil v Lvov. Kakor javljajo poljski listi, vsprejme ga cesar vnovič dne 14. septembra, novo ministerstvo pa se sestavi še le početkom oktobra. — Namestnikom v Galiciji utegne biti imenovan bivši finančni minister Dunajski.

Sodbe po raznih listih o grofu Badeniju pa skoro niso vredne, da bi jih beležili; jedni trde, da misli zasnovati približno staro koalicio, drugi menijo zopet, da je veliko prepričani, da bi svojo usodo spajal z usodo rapidno propadajoče stranke, kakoršna je nemško liberalna. tretji trdi celo, da je prišel sedaj celo pravi čas za česko-poljsko zvezo itd. itd. V očigled tako raznovrstnim ugibanjem je pač najbolje potrpeti in čakati, da vidimo, kaj nam prinese prihodnost, in pa pripraviti se previdno za vse eventualnosti.

O razmerah v Gorici piše med drugim „Reichspost“:

„Občinski svetovalci gorški hočejo sedaj za vsako ceno biti — lojalni. Kako se pa strinja ta vsemu svetu zglašena lojalnost z njih vedenjem ob odhodu gorške garnizije? Po vsej Avstriji velja patrijotički običaj, da se poslavljajočemu vojaštvu skazujejo primerne časti, to pa tem bolj, ako se je odhajajoče vojaštvo — kakor je bilo to v resnici v Gorici — skozi več let vsikdar vedlo uzorno in uljudno. Našemu občinskemu svetu,

ki je po zatrdilu oficijoznih glasil „trezen“ in „zmeren“ in v katerem sede več e. kr. uradnikov in celo jeden e. in kr. major v pokoju, pa se ni videlo vredno truda, da bi bil spremil 7. in 13. lovski bataljon, ko sta odšla k velikim vajam in se ne povrneta več v naše mesto. Občinski svet odreja navadno, da mora mestna godba svirati ob manj važnih in manj patrijotičkih prilikah; v tem slučaju pa je pokazal posebno zmernost: tiho in brez slovesa morali so oditi vrli lovci!

Dne 17. t. m. so imeli v občinskem svetu polna usta patrijotizma in zgražali so se na tem, da se dvomi o lojalnosti istega. Naslednjega dne pa ni se videlo umestno istemu občinskemu svetu, da bi bil razobesil le jedno samo črno-rumeno zastavo v proslavo rojstnega dne našega vladarja, to je na istem poslopju, kjer so se poprejšnjega dne vsprejeli glasovito resolucijo o — svoji lojalnosti.“

V tej resoluciji so bili namreč protestovali proti „sumničenju“ njih lojalnosti po časpisih in v državnem zboru. Gospóda govore o sumničenjih, kjer imajo pred sabo dejstva, z dokazi in vzgledi podprte trditve. Te naj ovržejo najpopred in potem naj še le — tožijo. Posebno pa ne moremo razumeti, kako so gospóda toliko naivni, da hodijo k ministru tožiti — neodvisno novinstvo. Mar bi hoteli, da vlada uvede preventivno cenzuro, da le ne bi kdo znil besede o — lojalnosti mestnega zastopa gorškega!

Res odčudovanja je vreden židovski liberalizem, naj ga že opazujemo v nemškem ali v laskem taboru!! Zato pa je tudi spoštovanje pred tem liberalizmom povsem primerno njega — vrednosti.

Papežev nuncij Agliardi na Dunaju je med najbolj obsovažljenimi osebami v liberalnem taboru, odkar je potoval po Ogrskem in je bil pri tem toliko nepreviden, da ni hvalil cerkvene politike ogerske vlade. Ovajali so ga na Dunaju, ovajali so ga v Rimu, strmoglavili so radi njega celo ministra Kalnokyja in trdili sleherni hip, da so šteti dnevi nuncijevega bivanja na Dunaju. Slednjič so se pa gospóda menda vendar le naveličali večnega — laganja in pripoznavajo malodušno, da v Rimu niti ne mislijo na to, da bi odpozvali nuncija, ampak da isti stoji celo v prav dobrih odnošajih se sedanjim ministrom za vnanje stvari, grofom Gulochowskim. Mi pa se veselimo, da židovsko-liberalna drevesa vendar ne sezajo do oblakov. In zapomnijo naj si, da naloga nuncija je le ta, da brani interese katoliške cerkve, ne pa interese židovstva.

42. nemški katoliški shod vrši se ravnokar v Monakovem. Udeležba je ogromna; došli so na shod malone vsi člani centra in v državnem zboru nemškem, več škofov in

Senca, kakor da je od daleč sledila Čokolinovim korakom. Videva, da je brivec vstopil v hišo, krenola je proti mestnemu ozidju, spustivša se po lahko doli na breg potoka Medvednice. Zaživžgala je trikrat pred malo kolibo.

„Kdo je?“ odzval se je hrupen glas, a iz bajte izstopil je haramija Radak. „Je-li si ti, Jerko? Dovelj sem se te načakal. Kakšne novosti prinašaš?“

„Zlo je — jako zlo!“ odvrnil je Jerko po tiho. „Pojdi. Miloš, pojdi, poleti v Mokrice. Dopovej Pavlu, kako je francoski polkovnik hotel ugrabiti Doro, a kako sem mu jaz pokvaril račune. Ali da ni še rešena. Ti veš, da zahajam pogostoma v bansko hišo. Kdo se briga zame? Kajti nem sem in gluhi. Priplazil sem se do baničinih vrat. Pri baniči je bil oni zlotvor, brivec.“

„Brivec?“ odvrnil je haramija zamišljen. „Dal bi puško, da mi ga je videti.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

130

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

„A kdo, kdo nam je račun pokvaril, kdo?“ razvnela se je banica.

„Kdo?“ zmajal je brivec z rameni; „to, to vprašanje grize tudi mene. Kajti dal bi desno oko, da mi je izvohati to tajno roko, ki je pomešala mojo pajčevino. Sedel sem ves dan na jednem mestu ter sem si razbijal glavo, toda nič in nič. Britve mi, da bi imel jaz za lek babjo vero, mislil bi, da je sam gospod Bog. A moral je biti človek, ker niti Bog niti duh ne stavlja volčjih pastij. Da vam povem po pravici, Vaša milost, meni se je ločiti od Vas, meni je zapustiti ta nesrečni Zagreb.“

„Ti da pojdeš?“

„Moram.“

„A zakaj?“

„Bojim se, da mi je nekdo došel na sled, a to bi bilo zlo zame.“

„Ti ne smeš od mene,“ zapovedala je banica.

„A kdo naj mi to brani?“

„Jaz.“

„Kako? S čim?“

„Ovadam te.“

„A jaz Vas.“

„Pomisli, revež, da sem banica; kdo naj veruje takemu propadlemu človeku?“

„Res je“, dodal je zloviljno brivec. „K vragu, pozabil sem na sodce in zakon. No, a kaj hočete od mene?“

„Pavel hoče vzeti Doro!“

„Seveda. Prvi dan po Treh kraljih poroči ju kanonik Vramec.“

„Tega ne sme biti!“

„Ej, naj ne bode. Meni je prav.“

„Ne uganjaj šale. Ti moraš to zaprečiti.“

„A kako?“

„To je tvoja briga!“

„Dam gospodiča ubiti na cesti izza grma. Je-li dobro tako?“

„Vrag!“

„Ali — —.“

Brivec zasepetal je banici nekaj na uho, a ona mu je prikimala glavoj.

„Tu imaš zlato!“ pričela je banica glasno, ponudivša brivcu polno možnjo.

„Hvala Bogu, da sem pogodil Vaše misli. Ali ako se vse izvrši, bodem mogel potem iz Zagreba?“

„Bodeš mogel.“

„Ali prej pridem po svoj potni trošek.“

„Pridi!“

V tem trenutku prikazala se je senca na hodniku pred baničnimi vratmi in izginola iz hiše. Pevaje in zvoné polnoj možnjoj šel je brivec v svoje prenočišče, ne da bi bil opazil senco.

V tem zaoril je v nočni tišini Garucov hripavi glas:

„Gospodarji in gospodinje, dvanajsta je ura odbila! —“

„Ha ha!“ zasepetal je brivec za-se; „moj prijatelj Garuc kokodaka polnoč. To nekemu odklenka!“

učenjakov. Tudi vodji ogerskih katolikov, grofa Zichy in Esterhazy, došla sta v Monakovo.

Dar ruskega carja Črnigori. Iz Cetinja javljajo dne 27. t. m.: Ladija „Rostov“ dospela je iz Kronštata v Bar. Donesla je carjevo darilo Črnigori: 30.000 pušk, 15 milijonov nabojev, več topov in mitraloz, dinamita in drugih potrebščin za vojno.

Različne vesti

„Hannibal ante portas!“, ali v modernem jeziku: „Rusi so pred vratmi!“ tako vsklicuje v strahu in grozi vrli naš „Il Mattino“. Mar se je preobrnil „Il Mattino“ koledar v strahu pred „sveto Rusijo“, da kaže predpustno dobo o koncu pasjih dni, ali pa je njegovemu poročevalcu zmešala velika vročina še ono malo pameti, kar jo je imel, vsega tega ne vemo. Neovrtna resnica pa je, da trepeče „Il Mattino“ pred Rusi, ki so neki došli — po poročilu „Il Mattinovega“ verodostojnega (???) dopisnika — že minoli teden v Trst, naselivši se stalno na „prijaznem holmcu Svetoivanskem“. Ta ruska naselbina da hoče ohraniti popolnoma svoj narodni značaj, živila da bode patriarhalško pod načelstvom popa, ruska „Svetoivanska“ občina bode imela božjo službo v stari, zapuščeni Svetoivanski cerkvi, katera je že last omenjene naselbine (!) in baš tako je tudi pokupljeno za rusko naselbino vse z emljisje, ležeče okoli cerkve (!!) Najstrašnejše pa je to, da je ta „ruska naselbina“, — o kateri seveda ne zna živ krst ničesar — le nekaka „avantgarda“, kateri bode sledila v kratkem še cela tolpa ruskih rodbin! Ubogi „Mattino“! Ti barbarji požro gotovo vse Lahe, naz pa, ki smo „rusofilii“, objamejo v bratski vzajemnosti. Mar ni to strašna usoda, ki vreti „miroljubnim“ tržaškim Lahončkom, ali ni to prava pravcata „marec slava“ od daljnega Vstoka?? Kar zjokal bi se človek! — A kje je pobral vrli „Mattino“ to strašno novico? „Slisal je nekje zvoniti, a ne zna pri kateri cerkvi“, kakor pravi naš narod. Vse to strasil se omejuje na dejstvo, da so trije ruski podjetniki (a ne ruski!) pokupili pri Sv. Ivanu dokaj plodnega sveta!!

O „Mattino“: buona gente — mangia „la foglia“ — e non sa mente.

„Il Piccolo“ skrbi. Na drugem mestu govorimo o gorostasm „raci“, katero je izvalil vrli „Mattino“. To budalost posnel je po svojem „confratella“ klepetec „Il Piccolo“ v večerajšnji svoji številki. Po svojem starem običaju uganja neslane svoje šale z „rusko naselbino pri sv. Ivanu“ in zaključuje z vprašanjem, da-li bode trebalo, da nam ruski konzulat potrdi potni list, kadar bomo hoteli k sv. Ivanu? Ne, tega ne; ali „Piccolo“ naj nam verjame, da se bomo mogli i nadalje svobodno gibati, ne le pri sv. Ivanu, ampak po vsej tržaški okolici, ne da bi iskali dovoljenja za to pri — italijanskem konzulatu!

„Piccolove“ skrbi so torej prazne, kajti nikdar nismo še čuli, da bi Rusi niti v sanjah mislili na gospodarstvo v tej pokrajini, pač pa čivkajo že vrabci na slednji stehi, da nekdo drugi že od nek daj prav poželjivo preži po tem našem tržaškem ozemlju ter da je tudi med nami takih izdajic, ki popolnoma soglašajo s hrepenjenjem „onega drugega“, predobro poznanega „nekdo“.

O dobri „Il Piccolo“, mi poznamo le predobro — tvoje skrbi!

Je-li to knjiga za avstrijske šole? Sloveč italijanski pisatelj obelodanil je prekrasno knjigo, katera je prevedena v razne evropske jezike. Knjiga je, kakor rečeno prekrasna; Italijani smejo se diviti izvirniku, morejo občudovati lepoto jezika, a morejo se tudi ponasati z — vsebino. Ta vsebina pa je vendar po nekod taka, da mora žaliti patrijotički čut vsakega Avstrijca; umevno je torej, da knjiga nikakor ni za rabo v naših šolah, kjer naj se naša mladež vzgaja v čistem avstrijskem duhu. A kljub temu zahtevajo učiteljeva na ženskem liceju v Trstu — in Trst pripada baje še Avstriji — kategorično, da mora vsaka gojenka imeti to knjigo. Da-li se na ta način vzgaja avstrijsko mišljenje, sodi naj sleherni iz naslednjega članka, priobčenega v tej kajžici pod zaglavjem „Italia“. Ta člančič slove v točnem prevodu: „Italija. — Pozdravi jo,

domovino o nje slavnostnih dnevih tako-le: — Italija domovina moja, plemenita in mila zemlja, kjer sta se rodila oče in majka, kjer bodeta pokopana, kjer se nadejam živeti in umreti, kjer vzrastajo in umrejo moji otroci; krasna Italija, velika in slavna skozi mnogo vekov, zedinjena in svobodna od nekoliko let sem, ki si obsevala svet z lučjo božanstvene umnosti in za katero je padlo toliko hrabrih mož v boju in poginilo tolike junakov na krvniškem odru; vzvišena mati treh sto mest in trideset milijonov otrok; jaz, dete, ki te še ne pojim in te še ne poznam popolnoma, jaz te častim in te ljubim z vso svojo dušo in ponosen sem, da si me rodila ti ter da se smem zvati tvojim sinom. Ljubim tvoja blesteča morja in ponosne tvoje planine, ljubim tvoje resnobne spomenike, ljubim tvojo slavo in tvojo krasoto; ljubim te in častim te vso, kakor oni dražestni tvoj del, kjer sem prvokrat zagledal solnce in čul tvoje ime. Ljubim vas vse v jedni ljubezni in z jednako hvaležnostjo: junaki Turin, ponosna Genova, učena Bologna, dražestne Benetke, mogočni Milan; vse vas ljubim z jednako sinovsko udanostjo, uljudna Florenca in Palerma grozovita, ogromni in krasni Neapelj, in čudapolni, večni Rim. Ljubim te, domovina sveta! In prisegam ti, da hočem ljubiti vse tvoje sinove kakor brate, da hočem v svojem srcu vsikdar spoštovati tvoje živete velikane in tvoje velike pokojnike; da bodem delaven in pošten državljan, vedno prizadevajoči si oplemeniti se, da postanem tebe vreden, vporabivši najskromnejše svoje sile v to da nekega dne izginejo raz tvoje lice beda, nevednost, krivica, zločin in da bodeš mogla živeti in razširjati se mirno v veličanstvu svojega prava in svoje moči. Prisegam, da ti hočem služiti kakor mi bode možno: z umom, z rokami, s srcem, pohlevno in drzno in ako pride dan, v katerem bodem moral žrtvovati zate svojo kri in svoje življenje hočem umreti, ključ v nebo sveto tvoje ime in poslavši zadnji svoj poljub blagoslovljeni tvoji zastavi.“

Lepe, krasne besede — z italijanskega stališča; ne moremo si pa misliti, da sodijo taki spisi v avstrijske zavode, kjer se vzgajajo avstrijski državljani!!

O zadrugi gostilničarjev in krčmarjev. Čujemo, da namerujejo par zavednih slovenskih gostilničarjev sestati se dne 3. septembra ob 4. uri pop. na zaseben pogovor v kavarni „Commercio“ o razmerah pri tržaški zadrugi gostilničarjev in krčmarjev. Uverjenje je splošno da je sedanji zistem po rečeni zadrugi le škodljiv in bilo bi res na svojem mestu, ako bi se stavili na obnem zboru primerni nasveti za spremembe. Mi se svoje strani pozivljamo slovenske gostilničarje, naj se polnoštevilno udeleže obnega zbora zadruga ki bode dne 5. septembra ob 4. uri popoldne v zadržnih prostorih. Mnogo jih je morda, ki niso še dobili ali morda tudi ne dobe povabila; toda to naj jih ne plaši, kajti pravico priti na obnem zbor ima vsaki, naj je že plačal svoj prispevek ali ne.

Razstava plastične podobe bitke pri Kustoči. Obiskovanje te razstave bilo je doslej jako povoljno. Med nami živi več vojaških veteranov, ki so se bili udeležili te bitke in umevno je, da prihajajo po večkrat ogledat si ta umotvor, ki vzbuja v njih srehi toli ponosne spomine na nedavno minolost. — Opozarjamo še jedenkrat, da je podoba razstavljena v dvorani društva „Austria“, ulica Corso št. 47, I. nadstropje. Razstava je odprta, kakor smo že omenili, vsak dan od 9 do 12. ure dop. in od 1. do 7. ure pop. Ustopnina je 20 nč.

Kmetijska šola na Grmu pri Novemestu na Dolenjskem. Slavní deželni odbor kranjski razpisuje ravno zdaj deželne ustanove te šole. V razpisu navaja tudi, da na Grmu i plačujoče učence sprejemo. Ne moremo si kaj, da ne bi pri tej priliki prav toplo priporočali te šole našim trdnim gospodarjem. In zakaj jo priporočamo? Zato, v prvi vrsti, ker se v nji poučuje v narodnem slovenskem jeziku. Na Grmu ni potrebno, da je nemščine nezmožni mladenič, jedno, to je prvo leto le za to v šoli, da se nemščine v toliko priučí, da zamore izključno nemški pouk v drugem in tretjem letu razumeti, kakor je to n. pr. v štajerski deželni vinarski šoli. Na Grmu dovrši vsak učenec šolo v dveh letih. V drugi vrsti priporočamo pa to šolo zaradi njene popolnosti. Ona je vinarska, sadjarska in poljedelska. Z bodočim šolskim

letom prične strokovnjak tudi predavati o gozdarstvu. Svojo lastno sirarijo zadobi ista, kakor čujemo, tudi prav v kratkem. Vsi nastavljeni učitelji so sploh poznati strokovnjaki in narodnjaki. Poučuje se pa pač v vseh, kmetovalcu dandanes neobhodno potrebnih predmetih. Kakor posnemamo iz letnega poročila šole, so njeni učni predmeti ti-le: verouk, slovenski jezik, zemljepisje, računstvo, geometrija in geom. risanje, zemljemerstvo in zemljem. risanje, fizika in meteorologija, kemija, zoologija, botanika, mineralogija, poljedelstvo, rastlinstvo, živinarstvo, urejenje kmetijskega gospodarstva in knjigovodstvo, živinozdravilstvo, trtarstvo-kletarstvo, sadjarstvo, zelenjadarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, nemški jezik, kakor ne obligaten predmet. Posestvo šole na Grmu je jako obsežno in izgledno obdelano. Šolsko poslopje, kakor tudi gospodarska poslopja, so vsa namenu primerno urejena. S kratka, kmetijska šola na Grmu zasluži vse priporočilne. In zato svetujemo našim trdnim kmetijskim gospodarjem, da pošljejo svoje gospodarstvu namenjene sinove, katere bi morali na kaki drugi neslovenski kmetijski šoli vzdrževati na lastne stroške rajši na Grm. Iz razpisa slov. lež. odbora je razvidno, da plačnije plačujoči učenec na Grmu za hrano in stanovanje le 9 gl. na mesec, za šolnino pa 20 gl. na leto. Hrana je prav dobra, stanovanje prav lepo in posebno snažno.

Res je sicer, da Primorci nimajo pravice do deželnih ustanov kranjskih, čujemo pa, dobodo prav lahko izdatne podpore od visokega c. k. ministerstva za poljedelstvo.

Slednjič nam poroča vodstvo, da so se vsi dosednji učenci na tej šoli s Krasa, iz Trsta in Istre velj prav hvale vedno; bili so napredni in pošteni. Neki posestnik došel je osebno na Grm zahvalit se, ker je njega sin na tej šoli postal ves drug človek.

Izletnikom v Prago naznanja odbor, da se s privoljenjem dotičnih železnic dobivajo legitimacije, oziroma vozni listki do 31. avgusta pri odboru, a zadnji dan, to je dne 31. avgusta pa na vseh postajah, na katerih bode naš posebni razstavni vlak vprejemal popotnike-izletnike. Tako je omogočeno pridružiti se vlaku tudi tistim rodoljubom, ki se morejo še le zadnji trenotek odločiti za potovanje na narodopisno razstavo češko v Pragi.

Kužna bolezen na parniku. Predvečerašnjem opoldne dospel je iz Santosa v naše pristanišče parnik „Szent Istvan“ parobrodne družbe „Adria“. S tem parnikom dospel je krmar Matej Babič, rodom iz Lovrane, bolan za osepnice (kóze). Poveljnik je stvar prijavil kompetentni oblasti, vsled tega prišla je zdravniška komisija na parnik, ki je dala bolnika prepeljati v bolnišnico, parnik in popotnike pa temeljito razkužiti.

Kolera. Iz Lvova poročajo dne 26. t. m.: V Tarnopolu je obolela zopet jedna, torej peta, oseba za kolero. Umrle so doslej tam za to kugo 3 osebe. Okrajno glavarstvo odredilo je strogo preiskavo stanovanj gledé čistote itd. — V občini Dubno (ruska Poljska) širi se kolera. Nevarnost je tem večja, ker v kratkem vojaštvo odide k vajah in z vojniki zapustijo tudi vojaški zdravniški mesto, civilni zdravniki pa niso kos svoji nalogi.

Policijsko. Predvečerašnjem okoli 11. ure dop. vtihotapil se je neznan tat s pomočjo ponarejenega ključa v skladišče sena Štefana Hervatina, ulica Raffineria št. 2, ter ukradel iz zaprte miznice in blagajne: razne srečke, vredne 60 gl., 1 stotak, 1 petdesetak, 4 bankovce po 10 gl., 6 po 5 gl., jedno žepno uro z verižico vred, vredno 18 gl. in 2 menjici. Drznega tatu in lepi njegov plen išče policija. — Posestnica Eliza udova Jungher prijavila je policiji, da ji je neznan tat vkradel voz, vreden 60 gl., ki je stal pred vratmi nje stanovanja v ulici Boschetto št. 34. — 34 letno brezposelno dekle Franico Krese iz Toplice na Dolenjskem so zaprli, ker se je po noči klatarila po ulici Miramar. — 24 letni dninar Ivan Teas iz Trizča na Goriškem razgrajal je pijan v ljudski kuhinji v ulici Farneto. Stražarji so ga spravili v zapor.

Koledar. Danes (29.): Obglavljenje Janeza Krstnika. — Jutri (30.): Roza Limanska, devica; Hermet, muč. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 5. uri 23 min., zatoni ob 6. uri 44 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 21 5 stopinj, ob 2 pop. 27 5 stop. C.

Književnost.

Slovenska knjižnica. To prevažno književno podjetje g. Andr. Gabrščka v Gorici je že dospelo do 41. snopiča. Doslej smo prejeli 17 čeških, 7 ruskih, 6 hrvatskih, 5 poljskih, 3 lužiške, 3 srbske, 2 slovaška prevoda pripovedij, novel, slik in dr. ter 8 slovenskih izvirnih snopičev. Lepo število! Vsak Slovenec in vsaka Slovenka bi morala biti naročnica te bogate in velezanimive knjižnice! — V dvojnem snopiču 38.—39. so izišle *Funtkove „Izbrane pesmi“*, od katerih čisti dobiček je namenjen podrti Ljubljani. Funtkove pesmi se ne odlikujejo po globočini mislij, raznovrstnosti in izvirnosti motivov in idej, pač pa po svoji ljubezni priprostosti, prisrčnosti in — resnosti. Funtek ne pozna tiste nezdrave, zoprne sentimentalnosti; on ne joka in stoka, ne božka vsake rožice, ne opeva vsake zvezdice, — on je pesnik — mož, ki pozna življenja sladkosti in britkosti iz lastne skušnje, ne iz blodne domišljije, zato ne pretirava nikdar. Naj bi segli torej rojaki po njegovih pesmih, katerih je g. Gabršček tiskal 1000 izvodov nad število naročnikov! Cena 50 nč. je takó nizka, da bi niti med Nemci ne d. za ta denar tako lepe in dobre knjig ki je zlasti primerna za godovne, rojstvene in praznične darove! — Snopič 41. nam je prinesel „sliko iz življenja v polpretekli dobi“: „Posavček“, spisal Anton Sušnik. Dasi ni snov kar nič nova, izvirna in smo čitali v raznih literaturah že nešteto povestij o „najdenčkah“, — dasi bi mnogi dogodki potrebovali za svojo verjetnost večjih, krepkejših motivov, — dasi so značajni motni, često nerazumljivi in posebno psihologični zapletki in razpletki jako površen, bode povest splošno ugajala. Pisana je mično, spretno; tudi jeziku ni kaj prida očitati. (Le nekatere fraze so — amerikanske! N. p. boj roji; krokarska mati; vzdih se privali; karijero učiniti i. t. d.) Nevarna pa in prav nepotrebna je lokalizacija povestinega dogodka v Ljubljano. Sila zoprna je tudi uloga dr. Svetine pri porotni obravnavi. Tak efekt je sila obrabljen in čisto neverjeten. Rejalnost je pač vsa drugačna! Tisti dolgi samogovori morilke in samomorilca so tudi takó smešni, da bi sodili v — glumo. Kako se vede n. pr. „ubogi Jonatan“ s pištolo! — Torej več psihologične motivacije, manj fraz in več izvirnosti! Nadejamo se od g. Sušnika kaj zrejšega in — novejšega. — Žal, da je g. Sušnik umrl ravno te dni. (Op. ured.)

Jos. Golobov.

Najnovejše vesti.

Trst 28. Cesarica odpotuje z Dunaja v Trst istega dne, 31. t. m., ko zapusti cesar Isl, da odpotuje k velikim vajah na Česko. Dne 1. septembra se vkrcava cesarica na jahto „Miramar“, ki jo prepelje na otok Krk. Cesarica ostane baje 3 tedne na otoku Krk.

Bad Gastein 28. Glasom pisma, došlega v hótel „Germania“, dospel knez Bismarck tu sem dne 17. septembra.

Tiflis 27. „Tifiser Zeitung“ objavlja oklic armenskih škofov v Bitlisu in Mostu do ruskih Armencev, naj pomagajo turškim Armencem. Neki armenski list javlja iz Beyrutha dne 29. julija t. l., da so oboroženi roparji napadli neki armenski samostan ter da so zlo ravnali s tamošnjimi dušebrižniki.

Trgovinske brzojavke.

Duatmpéta. Pšenica za spomlad 6.76—6.78 Pšenica za september 1896 6.30 do 6.31. Oves za jesen 5.85—5.85. Raž za jesen 5.85—5.86. Koruza za juli-avgst 5.28—5.30 za maj-juni 1896 4.49—4.51. Pšenica nova od 75 kil. f. 6.05—6.15 od 79 kil. f. 6.10—6.20, od 80 kil. f. 6.15—6.30 od 79 kil. f. 6.25—6.35, od 82 kil. f. 6.35—6.40. Ječmen 6.70—7.00; prosa 6.—6.60 rž nova 5.40—5.50. Pšenica: stalna, dober promet. Prodaja 35000 mt. at. Rž 5 nč dražje. Vreme: lepo.

Praga. Nezajutran sladkor za avgust f. 12.05. nova letina 12.37. malo mirneje

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev prosej f. 28 25—28 50. avgust sept. f. 28.50 — Concaasé 29.25 — Cetvorni 30 — — — — V glavah (sodih) 30 25 — — —

Havre. Kava Santos good average avgust 93.75 za november 92. — — — — mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 74 75 december 74. — mare 73. — — — — mirno.

Dunajska borza 28. avgusta 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.—	101.—
v srebru	101.25	101.20
Avstrijska renta v zlatu	123.—	122.15
v kronah	101.30	101.25
Kreditne akcije	40:10	404.60
London 10 Lst.	120.90	120.90
Napoli	9.59	9.54 1/2
10 ma.	11.82	11.81
200 il. tir	45.65	45.75